

Jiří Paroubek: Komu slouží vládní balíček?

- CZ24 News | 27. srpna 2023

ČESKO: Je to prosté. Až na pár kapek tekutiny, mající vytrít oči širšímu publiku, má sloužit jen těm největším, finančně nejsilnějším korporacím a nejbohatší vrstvě občanů.

Nemá smysl se příliš zabývat jednotlivými nesmysly obsaženými v chaotických opatřeních, které vláda dala dohromady a nazvala je „konsolidační balíček“. Tento paket opatření má zásadním způsobem zasáhnout legislativu země, neboť následně vyžaduje změnu více než 60 návazných zákonů.

Mezi opatřeními se prakticky neobjevuje ani náznakem progresivní zdanění. Přitom je zřejmé, že firmy oligopolního charakteru, které ovládají svůj segment trhu (banky, energetické firmy, obchodní řetězce ad.) dosahují mimořádně vysokých zisků. Tak např. banky vytřepaly v loňském roce z malých a středních českých firem, obyčejných občanů a živnostníků v souhrnu přes 100 mld. Kč zisku. Většina těchto peněz bude převedena na konta mateřských společností těchto bank v zahraničí. Posílí tak ekonomiky řady mnohem vyspělejších zemí, nežli je ta česká (Francie, Belgie, Rakousko, Itálie ad.). Podobné je to u obchodních řetězců. V některých letech došlo k převodu více než 300 mld. Kč dividend od českých firem do zahraničí. To je mnohonásobně více, nežli kolik ČR dostává v čisté pozici z evropských fondů. Dá se tedy říci, že tato politika tolerovaná Evropskou unií i vládou, vede k dalšímu prohlubování rozdílů v ekonomické úrovni mezi naší republikou a státy západní Evropy. Přitom v zásadě je, podle určité evropské směrnice, možné zřídit mimořádnou daň z dividend odváděných do zahraničí. Vyžadovalo by to však také změnit smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Některé smlouvy jsou na to určitě zralé, ba přezralé. Tato smlouva např. s Německem je ještě z komunistických časů, z roku 1986...

Vláda úplně přestala mluvit o etatizaci, zestátnění majetkových podílů minoritních akcionářů v ČEZ. Přitom by to byl lék na mnohé neduhy české ekonomiky i pozitivní faktor, působící na životní úroveň českého obyvatelstva. ČEZ plně pod vedením státu by mohl snížit své ceny na úroveň výrobních nákladů plus nezbytný zisk. A zbytek vyrobené elektrické energie, nespotřebovaný v Česku by mohl být dál prodáván prostřednictvím Lipské energetické burzy, což by zajišťovalo slušnou rentabilitu společností ČEZ. A lidé by měli podstatně nižší ceny energie a také firmy by pracovaly s nižšími cenami energie, než nyní a měly by tak výhodu proti svým zahraničním konkurentům. Vláda o tom přestala úplně mluvit. Přitom je to zhruba rok a půl, kdy premiér Fiala sdělil poněkud překvapeně veřejnosti tento svůj záměr. Neudělal v tom dosud ale vůbec nic. Vláda naopak hovoří o potřebě „rozkulačení“ společnosti ČEZ, což by jen snížilo přehlednost finančních operací a zajistilo by soukromým investorům další hezký byznys. A občanům oči pro pláč.

Vláda úplně vyloučila myšlenku obnovení EET, takže velká část byznysu ve službách a obchodě probíhá dnes bez daňové evidence, což vlastně snižuje příjmy státu. Je to především nefér vůči zaměstnancům, kteří musí své daně platit každý měsíc, ať se jim to líbí či nikoliv.

Část novinářů podléhá obecně tomu, že všechny vlády v historii Česka byly vlastně rozpočtově neodpovědné. Není to pravda. V prvních letech Klausových vlád jsme měli více méně vyrovnané rozpočty. Jiná věc je, že to znamenalo podseknutí potřebných investic a tedy růst vnitřního dluhu státu.

Také Sobotkova a Babišova vláda v letech 2014 - 2019 se chovaly rozpočtově zcela odpovědně. Snižovaly státní dluh, a to nejen v relaci k HDP, ale i absolutně. Vyšších výkonů ekonomiky bylo dosahováno nikoliv růstem zadlužení, ale růstem efektivnosti a produktivity práce. Potom ovšem přišel covid, ukrajinská válka a veřejné finance se dostaly postupně prakticky do rozvalu. V současné

době trpí mj. také tím, že nemají dostatečně odborné erudované vedení (tím nemyslím jen ministra).

Jen připomenu také svou osobní zkušenost. V letech 2005 a 2006, kdy jsem byl českým premiérem, stát vytvořil rozpočtové rezervy zhruba v rozsahu 100 mld. Kč. Zejména katedroví ekonomové rádi hovoří o tom, že stát, tedy vláda, by měly vytvářet rozpočtové rezervy v časech dobrých – a v těch letech docházelo k růstu HDP meziročně o cca 7% – aby byly k dispozici v letech horších. Na konci roku 2006 měla nová Topolánková vláda k dispozici 158 mld. rozpočtových rezerv, které vytvořily předchozí sociálně demokratické vlády.

Vlády Topolánka a Nečase se společným ministrem financí Kalouskem (je komické, že právě on se dnes tváří jako arbiter elegantiarum státních financí), vytvořily společně dluhy ve výši 700 mld. Kč, přičemž zkonzumovaly dalších 158 mld. Kč již zmíněných rozpočtových rezerv. Tedy závěrečným účtem za panování vlád ODS v letech 2007 – 2013 je prohloubení deficitu státu o cca 850 mld. Kč.

V letošním roce máme nalajnován Fialovou vládou deficit státu téměř 300 mld. Kč. Je to neslýchané a nevídané číslo a vláda ani nepředstírá, že by chtěla něco podstatného proti takto děsivému deficitu udělat. Ve svých veřejných vyjádřeních řadu měsíců upozorňuji, že schodek státního rozpočtu v tomto roce bude s pravděpodobností hraničící s jistotou mezi 350 až 400 mld. Kč...

Vláda chce svým „rozpočtovým paketem“ srazit v příštích dvou letech schodky státního rozpočtu o 150 mld. Kč. Už v příštím roce by měl být schodek státního rozpočtu „jen“ 235 mld. Kč. Premiér Fiala ale už v jednom ze svých vystoupení hovořil o schodku 270 mld. Kč. Čert se v tom vyznej.

Co však vidím jako jisté, je, že po balíčku jedna bude nejspíš následovat balíček dvě a možná i tři. Vládu vůbec neznepokojuje stagnace HDP. Samozřejmě, že hospodářský růst by přinesl do státní kasy peníze. Celý komplex příčin působí na útlum spotřebitelské poptávky. Nákupy v maloobchodě se těžko zvýší v situaci stále vysokých cen, následujících po pádící inflaci, kdy reálné mzdy a důchody v letech 2022 a 2023 klesaly. A v souhrnu těchto dvou let můžeme čekat pokles životní úrovně českého obyvatelstva až o čtvrtinu.

Varující jsou některé průzkumy veřejného mínění, které avizují vážný stav rodinných financí nejméně tří čtvrtin českého obyvatelstva. Významná část domácností nepokrývá ze svých příjmů ani své veškeré výdaje. Další část žije od výplaty k výplatě a další část má sice jisté finanční rezervy, ale ne ke krytí vysokých mimořádných výdajů.

Vládu jako by nezajímaly měnící se životní podmínky obyvatel, jejich klesající životní úroveň nebo klesající porodnost (ta je skutečně ukazatelem prožívání budoucnosti naší země).

Její hlavní prioritou se zdá být válka na Ukrajině a posilování zbrojních výdajů. A tak poprvé po letech v čase, kdy se to nejméně hodí, bude mít Česko rozpočet v kapitole ministerstva obrany na 2% HDP. Tato kapitola je jedinou, jíž rostou razantně výdaje, a to v rádech desítek miliard korun. Je to jistě radostná zpráva pro zahraniční zbrojaře. Ale protože zákon o zachování hmoty platí i ve veřejných financích, znamená to, že pokud dáme na zbraně meziročně více peněz, musíme uzmout peníze ve školství, ve zdravotnictví, v sociálních službách či jinde.

AUTOR: Jiří Paroubek

[ZDROJ](#)